

Yeni İnsan Yayınevi
Ekoloji Serisi

Vandaha Shiva

Vardana Shiva, Ralph Nader ve Jeremy Rifkin ile birlikte Uluslararası Küreselleşme Forumu'nda (IFG) ve Slow Food Hareketi'nde lider olan dünyaca ünlü bir çevre düşünürü ve aktivistidir.

Navdanya ve Bilim, Teknoloji ve Doğal Kaynak Politikası Araştırma Vakfı'nın direktörü ve çiftçilerin, köylülerin ve kadın hakları için yorulmak bilmeyen bir savaşçı, çok sayıda etkili kitabın yazarı ve editörüdür.

Ayrıca Shiva, 20'den fazla uluslararası ödülün sahibidir. Bu ödüllerden bazıları; Doğru Yaşam Ödülü (1993), İtalya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Madalyası (1998), Horizon 3000 Ödülü (Avusturya, 2001), Dünya'yı Kurtar Ödülü (2009), Sidney Barış Ödülü (2010), Calgary Barış Ödülü (Kanada, 2011), Thomas Merton Ödülü (2011) ve Lennon Ono Barış Ödülü.

Tuğba Elçin

1994 yılında İzmir Bornova'da doğmuştur. Lise eğitimini tamamlayana dek İzmir'de yaşamıştır. Lisans eğitimini Eskişehir Anadolu Üniversitesinde gerçekleştirmiştir. 2016 yılında İngilizce Öğretmenliği programından mezun olmuştur. Sonrasında Muğla'ya taşınmış ve özel eğitim kurumlarında 5-12 yaş arası öğrencilere İngilizce eğitimi vermiştir. Öğrencilik yıllarından bu yana çeviriye ilgi duymuştur. İngiliz ve Amerikan edebiyatı ile çeviri teknikleri üzerine eğitim görmüştür. Birkaç farklı şirket için iç yazışmaları, anlaşmaları ve tüzükleri gibi temel çevirilerde yardımcı olmuştur. Finans ve ekonomi alanındaki bu çevirilerinin ardından edebi metin çevirisine ilgi duymuştur. Yeni İnsan Yayınevi ile *The Secret of the Sagrada Familia*, *Making Peace with the Earth*, *Choosing Peace*, *Green Revolution*, *How Bad Are Bananas?* ve *Cartoon Introduction to Climate Change* isimli kitapların çevirilerini yaparak birlikte çalışmıştır.

YERYÜZÜYLE BARIŞMAK

VANDANA SHIVA

Türkçesi: Tuğba Elçin

Yeni İnsan Yayınevi-312

Ekoloji Serisi-64

Yeryüzüyle Barışmak

Vandana Shiva

Orijinal Adı: Making Peace with the Earth: Beyond Resource, Land and Food Wars

Türkçede I. Baskı, İstanbul, Ekim 2021

ISBN: 978-625-7537-03-2

Genel Yayın Yönetmeni: Aytaç Timur

Çevirmen: Tuğba Elçin

Redaktör: Gizem Atlı

Editör: Aytaç Timur

Son Okuma: Başak Bingöler

Kapak Tasarım: Sadegül Demir

Dizgi: Sadegül Demir

Sertifika No: 12186

©Tohum Yayıncılık Turizm Reklam ve Sağlık Hizm. San. Tic. Ltd. Şti. 2021

İçerenköy Mah. Değirmenyolu Sokak Kutay İş Merkezi B Blok No:18/2

Ataşehir/İstanbul

Tel:(0 216) 489 84 08

Tüm hakları saklıdır. Yayıncının yazılı izni olmaksızın, tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, hiçbir yolla çoğaltılamaz.

www.yeniinsanyayinevi.com

yeniinsanyayinevi@gmail.com

newhumanpublisher@yahoo.com

[facebook/yeniinsanyayinevi](https://facebook.com/yeniinsanyayinevi)

[instagram/yeniinsanyayinevi](https://instagram.com/yeniinsanyayinevi)

twitter.com/yeniinsanyayinevi

Baskı: Asya Basım Yayın Sanayi Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli -Bağcılar -İSTANBUL

Sertifika No: 52508

YERYÜZÜYLE BARIŞMAK

VANDANA SHIVA

Türkçesi: Tuğba Elçin

YENİİNSAN

İçindekiler

	BÖLÜM I	
	Yeryüzüne Karşı Savaşlar	13
1	Bir Savaş Olarak Eko-Faşizm	15
2	Büyük Toprak Gaspı	41
3	Su Savaşları ve Su Barışı	67
4	İklim Savaşları ve İklim Barışı	83
5	Orman Savaşları ve Orman Barışı	97
	BÖLÜM II	
	Gıda Krizleri, Gıdada Adalet, Gıda Barışı	113
6	Tasarlanmış Açlık	115
7	Yeryüzüne Karşı Açılan Tohum Savaşları	133
8	Şirket Kontrollü Ticaret Aracılığıyla Açlık	181
9	Kalkınmanın Ötesinde: Yeryüzüyle Barışmak	215

Kısaltmalar

- ADB : Asian Development Bank (Asya Kalkınma Bankası)
BOOT : Build, Own, Operate, Transfer (Yap, Sahip Ol, İşlet, Devret)
BOT : Build, Operate, Transfer (Yap, İşlet, Devret)
Bt. : Bacillus thuringiensis
DJB : Delhi Jal (Delhi Jal Su Dairesi) Board
EPZ : Export Processing Zone (Serbest Üretim Bölgesi)
GDP : Gross Domestic Product (Gayri Safi Yurt İçi Hasıla)
GNP : Gross National Product (Gayri Safi Milli Hasıla)
HRV : High Responsive Varieties (Yüksek Duyarlı Çeşitler)
HYV : High Yielding Varieties (Yüksek Verimli Çeşitler)
IMF : International Monetary Fund (Uluslararası Para Fonu)
IPCC : Intergovernmental Panel on Climate Change (Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli)
LPG : Liberalisation, Privatisation, Globalisation (Serbestleştirme, Özelleştirme, Küreselleştirme)
MNC : Multinational Corporation (Çok Uluslu Şirket)
MoEF : Ministry of Environment and Forests (Çevre ve Orman Bakanlığı)
MTPA : Million Tonnes Per Annum (Yıllık Milyon Ton)
NGO : Non-Governmental Organisation (Sivil Toplum Kuruluşu)
OECD : Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı)
REDD : Reducing Emissions from Deforestation and Degradation (Ormansızlaşma ve Bozulmadan Kaynaklanan Emisyonların Azaltılması)
SAP : Structural Adjustment Programme (Yapısal Uyum Programı)
SEZ : Special Economic Zone (Özel Ekonomik Bölge)
TRIPS : Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights (Fikri Mülkiyet Haklarının Ticaretle İlgili Yönleri)
WTO : World Trade Organisation (Dünya Ticaret Örgütü)

Oran Uyumlamaları

- (Rs.) 1 lakh = 100.000
(Rs.) 1 crore = 10 milyon (10.000.000)
1 hektar (ha.) = 2.5 dönüm

Teşekkürler

Bu kitap, 2010 yılında Sidney Barış Ödüllerinde “Yeryüzüyle Barışmak” isimli konferansından ve ilk olarak Chipko hareketi ile başlayıp kırk yıl süren dünya ve insan haklarını koruma hareketleriyle olan iş birliklerimden doğdu.

Son zamanlarda beni desteğe çağıran ve hem yeryüzüne karşı savaşları hem de yeryüzüyle barışmayı öğrendiğim çeşitli hareketlere; çiftçilerin Dadri’deki Reliance santraline ve Jhajjar’daki Reliance SEZ’ine karşı hareketlerine, Nandigram’da, Salim’in SEZ’ine karşı harekete, Niyamgiri’de Vedanta’nın boksit madenciliğine karşı harekete, Tata’nın Gopalpur’daki çelik fabrikasına ve POSCO’nun Jagatsinghpur’da önerdiği fabrikaya karşı olan kapsamlı harekete teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca Shreya ve Sulakshana’ya toprak gaspı bölümüne olan katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Navdanya ailesi, çeyrek asırdan fazla bir süredir şiddet içermeyen bir tarım yöntemini savundu ve uyguladı. Yeryüzü ile barışmanın ve insan refahına katkı sağlamanın mümkün olduğunu kanıtlanmış olduk.

İnsan, evren dediğimiz bütünüün bir parçasıdır. Zaman ve mekanla sınırlanmış bir parça... Benliğini, düşüncelerini ve duygularını diğer her şeyden soyutlanmış hisseder. Buna bilincin yarattığı bir optik yanılsama denebilir. Bu yanılsama bizi kişisel arzularımıza ve en yakınımızdaki birkaç kişiye olan bağlılığımıza hapseden bir hapisane gibidir. Görevimiz; şefkat duygusunu, evrendeki tüm canlıları ve bütün güzelliğiyle doğayı da kapsayacak şekilde genişleterek bu hapishaneden kurtulmak olmalıdır.

– Albert Einstein

BÖLÜM I

Yeryüzüne Karşı Savaşlar

1

Bir Savaş Olarak Eko-Faşizm

Çağımızın savaşlarını düşündüğümüzde zihnimiz otomatik olarak Irak ve Afganistan'a yöneliyor; ancak süregelen daha büyük asıl savaş dünyaya karşı olan savaşın ta kendisidir. Aslında Irak, Afganistan ve Libya'daki savaşlar başta petrol olmak üzere yeryüzünün kaynakları için yapılan savaşlar olarak görülebilir. Yeryüzüne karşı olan bu savaş, ekolojik ve etik sınırlara saygı duymayan, eşitsizliği, açgözlülüğü, adaletsizliği ve ekonomik toplanmayı ön planda tutan bir ekonomiden kaynaklanmaktadır. Doğaya olan bağımlılık ve sömürünün yoğunluğu artarken ve Oikos, yani evimiz, gezegenimiz hem ekonominin hem de ekolojinin kaynağıyken artık zihinlerimiz ekonomi ile ekolojiyi birbirinden ayırmıştır.

Sınırsız büyüme üzerine kurulu olan küresel şirket ekonomisi, gezegene ve insanlara karşı sürekli bir savaş ekonomisi haline gelmiştir.

Kullanılan araçlar ise savaş araçlarıdır. Ekonomileri ticaret savaşları temelinde düzenlemek için kullanılan zorlayıcı, serbest ticaret anlaşmaları, şiddete ve kontrole dayalı üretim teknolojilerinden oluşmaktadır; toksinler, genetik mühendisliği, jeo mühendislik ve nano teknolojiler vb. Barış zamanında milyonların yiyeceğinden ve suyundan çalıp hayat ağını zehirleyerek öldüren başka bir "kitle imha silahı" biçimi ile karşı karşıyayız. Artık savaş araçları ekonomik üretimin araçları haline geldi. 22 Temmuz 2011'de Oslo'da yaşanan trajik bombardımanda altı ton kimyasal gübre kullanıldı. Mumbai'deki seri bomba patlamaları ise gübre bombalarıydı. Afganistan'daki bombalamalar da aynı şekilde sentetik